

ගාමණිවණ්ඩ ජාතකය

තවද ලෝකාවචාරීවූ සර්වඥයන් වහන්සේ සැවැත්නුවර වාසය කරණ සමයෙහි ප්‍රඥාපාරමිතාව අරභයා මේ ජාතකය දක්වන ලද.

ඒ කෙසේද යත්

සර්වඥයන් වහන්සේ ප්‍රඥාවිශේෂයක් යහපත් නියාව කියනසේක් ඇවැත්නි මහාපඤ්ඤා, මහත්වූ අර්ථ ධර්ම නිරුත්ති ප්‍රතිභානාදී ගුණයෙන් යුක්ත වූ හෙයින් මහත්වූ ප්‍රඥා ඇතිසේක. පුටුපඤ්ඤා දෙලක්ෂ සතලිස් දහසක් යොදුන් සණකඩ බොල් මහපොළොවසේ පැතිරපවත්නාවූ පුටුලවූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්තසේක. හාසුපඤ්ඤා, හාසුබහුලවූ තෘෂ්ටිබහුලවූ ප්‍රමෝද්‍ය බහුලවූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූසේක. ජවනපඤ්ඤා, ජවනභංසගතියක් පරිද්දෙන් සීඝ්‍රව පවත්නාවූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්තසේක. නිබ්බේධික පඤ්ඤා ජීර්ණපුටයෙකිහි දිවයනසයංතජ්ඣ අස්බලිත අයස්සුලයක් පරිද්දෙන් සංස්කාර විකාර ලක්ෂණ නිර්වාණ ප්‍රඥාප්තිය යන පංචවිධ ප්‍රකාරවූ ඥායාමණ්ඩලයෙහි අස්බලිතව විනිවිද පවත්නා වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්තසේකැයි ප්‍රඥවිෂගමය වර්ණනාකොට හුන්නාහුය. සර්වඥයන් වහන්සේ එතනට වැඩවදාරා මහණෙනි මා එතනට පූර්වභාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුක්තව උනුදැයි විචාරා වදාරා එපවත් අසා මහණෙනි දැන්මතු නොවෙයි පෙරත් සර්වඥයෝ නුවනඇත්තෝ වේදැයි වදාරා ඒ කෙසේදැයි ආරාධිත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ ඉකුත්වත් දක්වා වදාළ සේක.

යටගිය දවස බරණැස් නුවර ජනසන්ධව නම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්ජයකරණ සමයෙහි බෝධිසත්වයෝ ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ අග්‍රමෙහෙසිකා බිසවුන් කුස පිළිසිඳ දසඑකඩ මසකින් බිහිවූහ. ඒ රාජකුමාරයන්ගේ මැදපු කැඩ පතක්මෙන් යහපත්වූ මුඛශ්‍රීයක් ඇති හෙයින් ආදාසමුඛ කුමාරයෝයයි නම් කුබුහ. ඒ කුමාරයන් සත් ඇවිරිදි අවස්ථාවෙහිම ඉගැන්වූවමනා සියළු ශාසනුම උගන්වා නිපුණකරවා යුවරජනනතුරු සලස්වා ජනසන්ධව නම් රජ්ජුරුවෝ සවර්ගස්ත වූහ. ඉක්බිති අමාත්‍යයෝ සිතන්නාහු මේ ආදාසමුඛ නම් රාජ කුමාරයා බලය මුත් වහන්සේගේ නුවන පරීක්ෂා කරනට වුවමැනවැයි කියා එක් දවසක් සභායේ ඉඳුවා දෙපසින් ගමන්කරනට දන්නා කම්පස් වඳුරෙකු පිළිඅන්දා ඉස තලකඩුපපුවක් බැඳ රියන්දණ්ඩක් අතට දී වානරයා රජ්ජුරුවන් වහන්සේ දක්වා දේවයන් වහන්ස මේ නුඹ වහන්සේගේ පියානන් වහන්සේට ආචාරීධුරයෙහි හිසට වස්තු විද්‍යාආදී කටයුතු කාරියෙහි පටන් නුවනින් ඉතා වැඩිතරම් එකෙකැයි කීහ. එසේ හෙයින් මූරකිණාබව යහපතැයි කීහ. රජ්ජුරුවෝ එකියන වානරයා බලා මුවනාහි මනුෂ්‍යයෙක් නොවෙයි, මේ වනාහි වඳුරායයි සිතා අමාත්‍යයන්ට කියන්න හු මුත්සේදු වඳුරෝ තමන්ගේ නකුට සඟවා ඉන්දනොදී ඉන්නෝ වස්තු විද්‍යා කෙසේ දනිද්දැයි මේ කා වඳුරාය මු ඇරපියවයි කීහ. අමාත්‍යයෝත් සැබෑව දේවයන් වහන්ස නුඹ වහන්සේ පරීක්ෂා කරණ නිසා කළමිහයි කියා ඒ වානරයා ඇරගෙන පලාගොස් කීප දවසක් අපොකොටලා දෙවෙනිව එම වානරයා පිළිඅන්දා සැටිමෙලක්කට්ටුලා පොතක් අතටදී ඔහු ඇරගෙනගොස් රජ්ජුරුවන්ට දක්වා දේවයනි නුඹ වහන්සේගේ පියානන් වහන්සේගේ අවධියේ අධිකරණ නායකකමට නියුක්තව සිටි අමාත්‍යයවරයා මොහු රැක්ක මැනවයි කීහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ ඔහු වඳුරා නියාව දන අමාත්‍යයන්ට කියන්නාහු සත්පුරුෂයන්සේ නොවෙයි ලොම්දික්ව ලොම්තදව තිබෙන මුගේ ලෙයි කුමන ගුණයෙක් ඇද්ද මුත් සේවුවන් ජනසන්ධව රජ්ජුරුවන් වහන්සේ අධිකරණ නායකකමට නොසල්වනසේක. එසේ හෙයින් මේ වඳුරාය මු එපිටලවයි කීහ. එවිට අමාත්‍යයෝ කියන්නාහු සැබෑව දේවයන් වහන්ස නුඹ වහන්සේ විමසන පිණිස කළමිහයි කියා ඔහු එපිටලා පෙරලා කීප දවසකින් ඔහු අනික් වෙසක් ගත්වා රජ්ජුරුවන් වහන්සේ කරා ගෙනගොස් නුඹ වහන්සේගේ පියානන් වහන්සේ සම්පයෙහි දෙමාපියන්ට උපස්ථාන කරන්නට සපත් ධර්මිෂ්ට වූ පුරුෂයෙකැයි කියා මු රැක්ක මැනවයි කීහ. එවිටත් රජ්ජුරුවෝ උඟ වඳුරා නියාව දන නියන්නාහු මුත් සේවුවන් තමන්ගේ දෙමාපියන් මල්බෑ ආදී වූවන් රකිනට අසම්ප්‍රීය මේ වනාහි වඳුරාය මු අරවයි කීහ. එවිට අමාත්‍යයෝ වඳුරා ඇර රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහානුව නැතිසේකැයි කියා රාජ්ජයට තිබා ඔටුනුපලන්දා ආදාසමුඛ රජ්ජුරුවන් වහන්සේගේ ආඥාවයි කියා නුවර බෙරලැවූය. එකියන රජ්ජුරුවෝත් දහරමෙන් සෙමෙන් රාජ්ජය කොට දසරාජ දර්මයට අකෝප්‍ය නොව රාජ්ජය කරන්නාහ. ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ යසස් හා කීර්තිය දශ දිසාවෙහි පැතිරිනි. ඒ රජ්ජුරුවන් මත්තෙහි විමසු ප්‍රශ්න මෙසේ දත යුතු. ඒ කෙසේද යත් ගොණො පුතොතා හයෝවෙචනලකාරේ ගාම හෝජකෝ ගණිකා කරණි සපොපා මිගො තිතතර දෙවතා නාගො තපස්සිතා වේවා අපො බ්‍රහ්මණ මානවොයි යනාදින් ප්‍රශ්න දසසතරක් විසඳුසේක. ඒ කෙසේද යත්. ඒකියන ආදාසමුඛ නම් රජ්ජුරුවන් වහන්සේගේ පියානන් වහන්සේට දුකගත් ගාමණිවණ්ඩනම් එක් පුරුෂයෙක් සිතන්නේ මුත් වහන්සේ බාලසේක. මම් වනාහි වයොවෘද්ධයෙමි. එසේ හෙයින් බාල රජ්ජුරුවන්ට දුක්ගැණි යහපත් නොවෙයි සිතා එතනින් පලාගොස් දෙයොත්තක් විවරකින් ඔබ්බ එක්ගමෙක වාසය කරන්නේය. වැසිවට කල්හි සිසාන්ටයයි කියා වෙන අයකුගෙන් ගොන්ගෙයක් ඇරගොණගොසින් සිසා අන්තයෙහි ඒ ගොන්ගේ පාවාදෙන්ට සිතා ඔහුගේ ගෙට ගියේය. ඒ වෙලාවට ඒ ගෙයි දෙමහල්ලන් බත්කන හෙයින්

තෙමේ මත් ගෙටගියේ නම් මා බත්කන්ට කියති සිතා ගොන්නෙයි ගෙටම දක්වාලිය. ඒ වෙලාවට ස්ත්‍රී සහ පුරුෂයා බත්කමින් සිට මධ්‍යය අතට ඇරගෙන නැගීසිට ගොන්නෙයි දුටුහ. එකියන පුරුෂයාත් ගොන්නෙයි දුටු නියාව දැන ගොන්නෙයි පාවානොදීම පලාගියේය. එ කියන ගොන්නෙයි තමන් සිටිනා පට්ටියෙහිම සිටියාහ. එදා රැ සොරු ඇවිත් ඒ කියන ගොන්නෙයි ඇරගෙන ගියාහ. ඒ පුරුෂයෝත් තමන්ගේ ගොන්නෙයි නොදක ගාමණිවණ්ඩියන් කරා අවුත් ඇයි තොප සාන්ට අපගෙන් ගොණගිය ගොන්නෙයි දෙවයි කීහ. ගාමණිවණ්ඩියෝ කියන්නෝ තොප බත්කමින් සිටියදී නොවේද මා ගොන්නෙයි ගෙට බාණකා ආයේයයි කීවත් ඒ ගොන්නෙයි දෙන්ට උවමැනැයි කියා නොයෙක් හෙයින් රජ්ජුරුවන්කරා යන්ට නික්මිණි. දෙන්නා රජ්ජුරුවන් දකින්ට යනකලට ගාමණිවණ්ඩියෝ අතරමග තමන් අඳුනන ගෙයක් දක මේ ගෙටගොස් බක්කාපියායෙමි සිතා ගෙට වන්හ. ඒ වෙලාවට ඒ ගෙයි පුරුෂතැන, එවිට ඒ ගෙයි ඉන්නා ස්ත්‍රී ගාමණිවණ්ඩියන් දක මුන්ට බත් උයන්ට කොටුවට නැගෙමිසි සිතා සත්මැසි බඩින් ඉද ඉනක් වතුරවා නැගෙන්ට වත් වෙලාවට ඉන්පයපලාවැටුනු ස්ත්‍රීයගේ දරුගැබ වැටිහින. ඒ වෙලාවට ඒ ගෙයි පුරුෂයා ගෙට අවුත් ඇයි ගාමණිවණ්ඩියෙනි මාගේ බිරින්ද මරා දරුගැබ කුමක් නිසා එලාපුදයි කියා කැටක්නගා මොහු රාජදුතයයි කියා ඇරගෙන ගාමණිවණ්ඩියන් මධ්‍යයේලාගෙන දෙන්න දලයෙන් නික්මුණාහ. ඒ වෙලාවට එක් අස්ගොව්වෙක් තමාගේ අසාගේ බැඳුන් කඩාගෙන ගාමණිවණ්ඩියන් කරා දිවනහෙයින් මයිලනුවෙනි ගාමණිවණ්ඩියෙනි අසුව කැටක් ගසාලා රඳවාලවයි කීහ. යහපතැයි ගාමණිවණ්ඩියෝත් අසා රඳවන පිණිස කැටක් ගැසූහ. ඒ ගැසූ කැටින් අසාගේ කකුල උන කිලිල්ලක් සේ බිඳින එකියන අස්ගොව්වන් අසා ඉක්මවන්ට කීපමණක් විනා මාගේ අසාගේ කකුල ගසා කඩන්ටකිමි දැයි කියා කැටක් නගාලා පා මොහු රාජ දුතයෝයයි කියා ගාමණිවන්සියන් මධ්‍යකොට තුන්දෙනා නික්මුණාහ. එවිට ගාමණිවණ්ඩියෝ කියන්නේ මම ශරීරකෘත්‍යයට යෙමි තෙපි සැම මෙසේ සිටු වයි කියා වලට වැද ගලකට නැගී මියන්ටයයි කියා ගලින්පාත පැනපිහ. එකියන ගලපාත කුළුපොතු දෙපුතුපියකෙණෙක් උනදඬු කපමින් සිටියාහ. එකී යන ගාමණිවණ්ඩියෝ පනින්නාහු මාළු කුළුපොත්තා පිටට පැණපූහ. ඒ කුළුපොත්ත එකපිම්මෙන්ම මළේය. ගාමණිවණ්ඩියෝ නොමියුනු හෙයින් එකී යන කුළුපොත්තාගේ පුතා මාගේ පියා මරාපූ පිතෘඝාතක සොරායයි කියා කැටක් නගා මොහු රාජදුතයෝයයි කියා ගාමණිවණ්ඩියන් ඇරගෙන තුන්දෙනා සිටිනැනට ආය, එකියන තුන්දෙනා මේ කින්දැයි විවාලාහ, කුළුපොත්තා විසින් මාගේ පියා මැරූ සොරායයි එසේහෙයින් ගෙණාමි කීහ. සතරදෙන වට කොටගෙන නික්මුණාහ. ඒ වෙලාවට එක් ගම්මුදලියෙක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක එළඹ රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහානුවනැතිසේක,

එහෙයින් මා කී අස්න ගොසින් කියවයි කියන්නේ ආදී මම මහත්වූ උපහොග පරිභොග ලැබුයෙමි. මමත් නිරෝගිවීමි දැන්වනාහි මම ඔබ්බෙන් සම්භාවන්තාවූ සම්පතක් නැත, පාඬුරෝගත් මට ඇතිව දුක්විඳිමි. මීට කාරණා කින්දැයි රජ්ජුරුවන් වහන්සේ අතින් විචාරවයි කීහ. දෙවෙනිව එක් වෛග්‍යාස්ත්‍රීයක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නී රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහානුවනැතිසේක, මා කී අස්නක් කියාලවයි කියන්නී ආදී මම බොහෝ ලාබලැබීමි පුරුෂයෝ මා කරා එලඹෙන්නාහ, දැන් වනාහි බුලත්පතක් විවර නොලබමි, ඊට කාරණා කින්දැයි විචාරවයි කීහ. ඉක්බිති යහපතැයි කියා ඔබ්බට යනකලට එක්තරා ස්ත්‍රීයක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නී රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහානුවනැති සේක. එසේහෙයින් මා කී අස්නක් රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහානුවනැති සේක. එසේ හෙයින් මා කී අස්නක් රජ්ජුරුවන් වහන්සේට කියවයි කියන්නී මම ස්වාමි පුත්‍රයා ලගත් ඉන්දනොයෙමි, දෙමාපියන් ලගත් ඉන්දනොහෙමි, මීට කාරණා කින්දැයි රජ්ජුරුවන් අතින් විචාරවයි කීහ. ඉක්බිති යහපතැයි කියා නික්මුනු වෙලාවට එක් සර්පරාජයෙක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නෝ තොපගේ රජ්ජුරුවෝ මහා නුවනැත්තෝල, මා කියන යුක්තියක් කියවයි කියා කියන්නේ මම තුඹසින් නික්මෙනවෙලේ ගැහැටි ගැහැටි කින්මෙමි, ගොදුරු කා තුඹසට වහා වැදයෙමි, මේ කාරණාව රජ්ජුරුවන් වහන්සේගෙන් විචාරවයි කීහ. යහපතැයි කියා ගිවිස ඔබ්බට නික්මුණ කලට ඒක් මුවෙක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නේ රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහත්වූ නුවනැතිසේකල, එසේහෙයින් මා කී අස්නක් කියවයි කියා කියන්නේ මා සිටිනා ගසසම්පයේ තණ කන්ටත් මට අහිප්‍රාය, ඔබ්බේ තණකන්ට මට අහිප්‍රාය නැත, ඊට කාරණා කින්දැයි රජ්ජුරුවන් වහන්සේගෙන් විචාරවයි කීහ. යහපතැයි කියා නික්මුණකලට ඔබ්බේ තින්වටුවෙක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නේ රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මහා නුවනැතිසේකල, එසේ හෙයින් මා කී අස්න කියවයි කියා කියන්නේ මම තුඹසපිට හිඳ නාදකරණ වේලේ යහපත් කොට නාදකරමි අනිත්තෙනක ඉද නාදකරණ වේලේ යහපත්ව නාදනොවෙයි මේ කවරකාරණයක් නිසාදැයි විචාරවයි කීහ. යහපතකියා නික්මුණවෙලාවට එක් වෘක්ෂදේවතාවෙක් ගාමණිවණ්ඩියන් දක කියන්නේ තොපගේ රජ්ජුරුවෝ මහානුවනැති සේකල මා කී විත්තියක් රජ්ජුරුවන්ට කියවයි කියා කියන්නේ මාගේ වෘක්ෂයට පළමු බොහෝ බලිපූජා ඇත. දැන් බලිපූජා නැත, ඊට කාරණාකින්දැයි රජු අතින් විචාරවයි කීය. යහපතැයි කීක්මුනු වෙලාවට දියෙහි වසන නයෙක් කියන්නේ මාගේ විල පැන් පළමු ප්‍රසන්න තිබෙයි දන් කැලඹිතිබෙයි ඒ කවර කාරණාවක් නිසාදැයි විචාරවයි කීහ. යහපතැයි කියා ඔබ්බට නික්මුණු කලට තාපසවරු කියන්නාහු රජ්ජුරුවෝ මහා නුවනැත්තෝල,

පළමු අප වසන්තාවූ පන්සල අඹ කොස් ආදී වෘක්ෂවල එලාපල ඉතා මධුරය, දැන් එම එලා එල තික්තරසය ඒ කවරකාරණයක් නිසාදැයි විචාරවයි කිහි. මේ නියායෙන් ගාමණිවණ්ඩයෝ එකී ප්‍රශ්න දසය සිත තබාගෙන ඒ යුක්ති කියන සතර දෙනා ඇරගෙන රජ්ජුරුවන් අධිකරණයෙහි උන් වෙලාවට අවුත් රජ්ජුරුවන් දුටුහ.. රජ්ජුරුවෝත් ඇයි ගාමණිවණ්ඩයෙහි මෙතෙක් දවස් කොයි උන්තාද නැතැක්දවස් තොපගේ උකුලේ උනුම්හ මෙතෙක් දවස් නුදුටුම්හ කුමක් නිසා ආවාදැයි විචාළාහ. එවිට ගාමණිවණ්ඩයෝ කියන්නාහු මේ සතරයුක්තියක් නියන නිසා මා ඇරගෙන ආහයිකිහ. එබස් අසා රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු යුක්තියක් නිසාවුවත් තොප අප දුටුසේ යහපතැයි සතුටුව යුක්ති කියන්ට ආ අය අතින් රජ්ජුරුවන් විචාරන්නාහු මුත් තොප ඇමට කිල අන්‍යය අයුක්තිය කියවයි කිහ. පළමුකොට ගොන්යුක්ති එකා කියන්නේ දෙවයන් වහන්ස සීසාන්ට උවමැනවයි කියන්නා ගොන්ගෙයක් දිලිම් මොහුවනා හී පසුව ගොන්ඉල්එකල නුදුන්නේය. ඒ ගොන් මට දෙවාවදාරන්නේ යහපතැයි කිහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ සැබැද ගාමණිවණ්ඩයෙහි විචාරා සැබැව දේවයන් වහන්ස සීසාන්ටයයි කියා ගොන්ගෙයක් ඇරගෙන සීසා අන්තයෙහි මුත් බත්කමින් සිටියදී ගෙට වනින්නම් මාත් බත්කන්ට කියන්දෝහෝයි සිතා ගොන් ගෙටම දක්කාලිම්. ඒ වෙලාවට මුත් ගොන්ගෙය දුටුහ. ගොනුත් පට්ටියෙම සිටියදී සොරුන් ඇරගත්තාට මු මට නයකියයි කිහ. එබස් රජ්ජුරුවෝ අසා එකියන පුරුෂයා අතින් විචාරන්නාහු තා විසින් ගොන්ගෙය දක්නාලදැයි විචාළාහ. එවිට පුරුෂයා කියන්ට මම ගොන්ගෙය නුදුටුම්හයි කිහ. රජ්ජුරුවෝ ඇයි තොප මා ආදාසමුඛ රජ්ජුරුවන් නියාව නොදනීද මා දුක්කදී ඇත්තවිනා බොරු නොකියවයි කිහ. එවිට ඒ පුරුෂයා කියන්නේ සැබැව දේවයන් වහන්ස ගොන්ගෙය දිටිම්. කිහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ ගාමණිවණ්ඩයන්ට කියන්නාහු ගාමණිවණ්ඩය මාගෙන් මසුරන් සොළොස් කළඳක් හැරගෙන ගොන්ගෙයක් දිපියා මු මා දුක්ක බොරුකීවාට ඇස්දෙක උදුරා පියවයි කිහ. එවිට ගොන්යුක්තිය කියන්ට ආ පුරුෂයා එබස් අසා කියන්නේ ගාමණිවණ්ඩයෙහි මට ගොන්ගෙයි මිලත් එපයි මාගේ ඇස්දෙක උදුරන්ටත් එපායි මා ගලවාපුවමැනවයි කිහ. යහපතැ කියා ගාමණිවණ්ඩයෝ උන් ගලවා යවාපුහ.

ඉක්බිති දරුයුක්ති කියන එකා රජ්ජුරුවන් ලඟට අවුත් දේවයන් වහන්ස මු වනාහී මාගේ අඹුවත් මරා දරුගර්භය එළිය. එසේ හෙයින් මට දරුවන් දුනමැනවයි කිහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ එකියන පුරුෂයා අතින් මෙවිට කරන්නේ කිමිදැයි විචාළාහ. දේවයන් වහන්ස කෙසේවුවත් දරුවන් ලබන්ට උවමැනවයි කියන්නා එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ගාමණිවණ්ඩයෙහි මුත් දරුවන් උවමැනවයි කියන පසු මළ දරුවන් උපද්දවාදෙන්ට බැරිවුවත් එසේහෙයින් මුත්ගේ බිරින්ද තෙපගේ ගෙයි තිබාගෙන දරුකෙණෙකුත් ලත්කල අඹුවනුත් දරුවනුත් පාවාදෙව්වාවයි කිහ. එවිට ඒ පුරුෂයා මා සත් ඇවිරිදි කාලයෙහි පටන් පියවා කැ බිරින්ද දුන් මා විශෝ නොකළමැනව මට දරුවනුත් එපයි කියා ගාමණිවණ්ඩයන්ගේ පයගෙන අඩා කන්නලව් කිහ. යහපතැයි කියා ගාමණිවණ්ඩයෝ ඔහු අලහ.

එවිට අස්සලයා රජ්ජුරුවන් කරා ගොස් කියන්නේ මොහු විසින් මාගේ අනර්ඝවූ අශ්වයාගේ පය බිදනාලදහ. මට අස්මිල දුනමැනවයි කිහ. එවිට රජ්ජුරුවන් විසින් සැබැද ගාමණිවණ්ඩය තා විසින් අශ්වයාගේ පය බිදිනාලදැයි විචාළාහ. එසේය දේවයන් වහන්ස මොහු විසින් මට මයිලනුවෙහි කැටක් ගසා අසා රදවාලවයි කී විසින් කැටක් ගැසිම්, එවිට අසාගේ පයබිඳුනේ සැබැවයි කිහ.එවිට රජ්ජුරුවෝ අස්සලයා තා විසින් එසේ කියන ලදදැයි විචාළාහ. අස්සලයා ස්වාමීනී නොකීම් කියන්නා ඇයි මා ආදාසමුඛ රජ්ජුරුවන් නියාව නොදනීද?. මා දුක්කදී ඇත්තවිනා බොරු නොකියවයි කිහ. එවිට අස්සලයා කියන්නේ සැබැව දේවයන් වහන්ස කැටක් ගසා රදවයි කිහ. රජ්ජුරුවෝ ගාමණිවණ්ඩයාට කියන්නාහු අසාගේ පය බිඳුනාට මිලදියයුතුය. මාගෙන් මසුරන් දහසක් ඇරගෙන මුන්ට දිපියව අසා කැටක් ගසා රදවන්ට කියාලා මාමැද නොකීම් කියා බොරු කීහෙයින් මුගේ දිව කපවයි කිහ. එවිට අස්සලයා මට දිය යුතු මසුරන් දහස නුඹ වහන්සේ ඇරගෙන මාගේ අසාගේ පය බිඳුනාටත් මට පලිනැත, මාගේ දිව ගලවාපුව මැනවයි ගාමණිවණ්ඩයන්ට මුරගා කියා ගැලවී ගියේය.

ඉක්බිති කුඵපොත්තා ඇවිත් කියන්නේ මු විසින් මාගේ පියා මරණලද, ඒ මට විචාරන්නේ යහපතැයි කියා එවිට රජ්ජුරුවෝ සැබැද ගාමණිවණ්ඩයයි කියා විචාරා එසේය දේවයන් වහන්ස මුත් තුන්දෙනා විසින් මා වටකොට ගෙනහෙයින් මම සිත්තෙම් ගොන්ගෙය යන ගෙවාගත නොහෙන දරුවන්ගේ නය හා අසාගේ නය කෙසේ දී ගැලවෙමිදැයි සිතා මාගේ ප්‍රාණය නසා ගනිම් සිතා පර්වතයට නැගී පනින්තෙම් මුගේ පිය ගේ ඇඟට පැණිපිම් මාගේ පිනුවෙගයෙන් උභ්‍ය මියාගියේයයි කිහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ කුඵපොත්තාට කියන්නාහු අන්‍යයෙන් මැරුගමනක් නොවෙත් නොදන කළවරදට කරන්නේ කිමිදැයි කිහ. ඒ කෙසේ වුවත් දේවයන් වහන්ස මාගේ පියානත් ලදමැනවයි කිහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ ගාමණිවණ්ඩයන්ට කියන්නාහු මලාවුපියා උපද්දාගන්ට බැරි වුව එසේ හෙයින් මුගේ මහගෙන තොප පියවාකන්නා තොපපියායයි කිහ. එවිට කුඵපොතු කියන්නේ මාගේ මව නුඹ වහන්සේට කෙසේ දෙමිද මාගේ පියාත් මට එපයි මාගේ මවත් දෙන්නේනැතැයි කන්නලව් කියා ගැලවීගියේය.

ගාමණිවණ්ඩයෝ යුක්තියෙන් දිනා සිටිනාහු අතරමගදී රජ්ජුරුවන් වහන්සේට කියන්නට කී ස්වරූප කියමි සිතා කියන්නාහු අගසිට මුලට විවෘත.

ඒ කෙසේද යත්.

දේවයන් වහන්ස ආගමණ මානවක මොක්කමක් මට කියන්නාහු ආදී අපි සිල්ප වණපොත් කළදේ යහපත්කොට සිතතිබෙයි, දැන් සිතනොතිබෙන්නේ කුමන කාරණයක් නිසාදැයි විචාරන්නට කිවුය, කුමක් නිසාදැයි වදාළමැනවැයි කීහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ආදීවුන්ගේ ගෙදරවල නොවරද්දා අඬන කුකුලෙක් ඇත. එසේහෙයින් සිල්පශාස්ත්‍රය සිත තිබෙයි දැන් වනාහී මධ්‍යම රාත්‍රීවේලේ හෝ පාන්වන්ට සිටියදී හෝ අඬන කුකුලෙක් ඇත, එසේ හෙයින් සිල්පශාස්ත්‍ර නිදිමත හෙයින් සිත නොතිබෙයි අනික් කුකුලෙකු වෙලාදුන අඬන ලෙස සලස්වයි වදාළ සේක.

දේවයන් වහන්ස තාපසවරු මොතත්මෙක් මට කියන්නාහු ආදී අප වසන පන්සල අඹකොස් ආදී එලාඑල මධුරය, දැන් එම එලාඑල තික්තරසය ඊට කාරණය විචාරාගෙන එවයි කීහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ආදී ඒ තාපසවරුන් යහපත්කොට තපස්වනිතාහෙයින් එලාඑල මිහිරිය, දැන් තපස් නපුරුකොට රකිනාහෙයින් තික්තරසය ඉතිබිබේ මාගේ ආඥාකියා ඉදුරා තපස් රකින්නට කියවයි කීහ.

නැවත තුන්වෙනි පැනය කියන්නේ පළමු මාගේ විල පැන් ප්‍රසන්නව තිබෙයි දැන් කැලඹිතිබෙයි ඒ කාරණය විචාරාගෙන එවයි කීහ. ඊට කාරණා කවරේදැයි කීහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ආදී ඒ නයා මෙමත්‍රීකෙරේ දැන් නොයෙක් අඬදඬර කරණහෙයින් පැන් කැලඹිතිබෙයි බලමුසේ මෙමත්‍රීකොට වාසය කරන්නා පැන් නොකැලඹි තිබෙයි ඒ නියාවට වාසය කරන්නට කියවයි කීහ.

සතරවෙනි පැනය කියන්නේ වෘක්‍ෂදේවතාවෙක් කියන්නේ තමා පළමු නොයෙක් බලිබිලිපටන් සියල්ල ඇත දැන් නොලැබෙයි ඒ කුමක් නිසාදැයි විචාරන්නට කිය. ඊට කාරණා කියවයි කීහ. ඊට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු වෘක්‍ෂදේවතාවා විසින් පළමු මනුෂ්‍යයන් සිතුදෙය සිද්ධකරණහෙයින් බලිපුජා කරන්නාහ. දැන් සිතුදෙය සිද්ධකරණ හෙයින් බලිපුජා සිද්ධනොකරන්නාහ. ඉතිබිබේ මාගේ ආඥාකියා මනුෂ්‍යයන්ගේ සිද්ධාර්ථය සිද්ධකරන්නට කියවයි කීහ.

එවිට පස්වෙනි ප්‍රශ්නය කියන්නේ තිත්වටුවෙකු තුඹසක් පිට ඉඳ නාද කරන්නාවූ වේලෙහි යහපත්ව නාදකෙරෙමි අනික්තැනට ඉඳ නාදකරණ වේලේ නාදය යහපත් නොවෙයි ඒ කාරණය විචාරාගෙන යන්නට කිය. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ඒ තුඹසයට යහපත් නිධානයක් ඇත, එසේ හෙයින් නාදය යහපත් වෙයි ඒ තුඹස බිඳපියා නිධානය තොප ඇරගණුවයි කීහ.

සවන ප්‍රශ්නය කියන්නේ එක්මුවෙක් තමා වාසය කරන්නාවූ ගසමුල තණ කන්නා මිහිරිය, අනික්තෙතක තණකන්නට නොමිහිරිය මේ කාරණය විචාරාගෙන එවයි කිය. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ඒ මුවා වසනනාවූ ගස අග මහත්වූ බඹමියෙක් ඇත, ඒ මී බිත්දු වට පැරිමෙන් තණණ මිහිරි වන්නේය. ඒ ගස මීස සලාගෙන තොපින් ඇරගෙන අපටත් මී එළවාලවයි කීහ.

යහපතැයි කියා සත්වන ප්‍රශ්නය කියන්නේ එක්තයෙක් තමා වසන්නාවූ තුඹසින් පිටවන වේලේ ගැටී ගැටී පිටත්වෙමි. ගොදුරුකා තුඹසට වදිනා වෙලේ යුහුව වැදයෙමි මේ කාරණය විචාරගෙන යන්නට කියවයි කීහ. එබස් අසා රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ඒ නයා වසන තුඹස මහත්වූ නිධානයක් ඇත, ඒ නිධානයෙහි ගත් ආසාවෙන් නික්මෙන වේලාවේ ගැහැටි ගැහැටි නික්මෙයි. තුඹසට වදිනාවේලේ එහි ගත් ලෝභයෙන් වහා වැදයෙහි එසේ හෙයින් ඒ තුඹස බිඳපියා නිධානය ඇරගණුවයි කීහ. යහපතැයි කියා අටවෙනි පැනය කියන්නාහු එක්ස්ත්‍රියක් දෙමව්පියන්ගේ ගෙයින් ඉන්දනොහෙමි ස්වාමිපුත්‍රයාගේ ගෙයින් ඉන්දනොහෙමි මීට කාරණකින්දැයි විචාරන්නට කියවයි කියන්නා රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු එසේ වීනම් ඒ ස්ත්‍රියගේ අතරමග ඉන්නා වරපුරුෂයෙකු ඇත. තොපි ගොසින් ඉතිබිබේ ඒ ස්ත්‍රියට හා පුරුෂයාට මාගේ ආඥාකියා එසේ වූ නොකටයුත්තක් නොකරන්නට කියවයි කීහ. යහපතැයි කියා නැවත ප්‍රශ්නයක් කියන්නේ දේවයන් වහන්ස එක්තරා වෛශ්‍යාස්ත්‍රියක් කියන්නී පළමු මට බොහෝ සම්පත් ලැබෙයි දැන්වනාහී මට මස්සක් විවරක් දෙනෙකෙණෙක් නැත ඒ කුමක් නිසාදැයි විචාරන්නට කිවුය. ඊට කාරණාකින්දැයි විචාලිය. රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු ආදී තමාගේ වෛශ්‍ය ධර්ම නොරකිණාහෙයින් කවුරුත් වුවමැනවයි නොසිතති ඉතිබිබේ වෛශ්‍යධර්මය රකින්නා කවුරුත් වුවමැනවැයි නොසිතති කීහ.

නැවත දසවෙනි ප්‍රශ්නය කියන්නේ ගම්මුදලියා පළමු තමාට බොහෝ සම්පත් ලැබෙයි, දැන් කිසිවකුත් නොලැබෙයි පාණ්ඩරෝගයක් ඇත මීට කාරණා කින්දැයි විචාරනට කිය. ඊට කාරණා වදාරන්නේ යහපතැයි කිහි. එවිට රජ්ජරුවෝ කියන්නාහු පළමු මෙහු විසින් අන්‍යයනොවී යුක්තායුක්ති විචාරණ හෙයින් කවුරුත් බොහෝ සම්පත් දෙන්නාහ. දැන්වනාහි අයුක්ති කාරණ විසින් කවුරුත් සම්පත් නොදෙන්නාහ. තෙමේත් රෝගිය. එසේ හෙයින් ඉතිබ්බේ තමාගේ අඥකියා යුක්ති ඉඳුරා විචාරනට කියවයි කිහි.

මේ නියායෙන් ගාමණිවණ්ඩයන් කී ප්‍රශ්න දසයම බුදුකෙණෙකුත් වහන්සේගේ ප්‍රශ්ණ විසඳීමෙන් විසඳා වදාරා ගාමණිවණ්ඩයන්ට කිසිකෙණෙකු ගෙණුත් අවුලක් නොවන නියාවට ගමකුත් සලස්වා යවුහ. ගාමණිවණ්ඩයෝ රජ්ජරුවන්ට කී මෙහෙවර බමුණන්ට හා තපස්වරුන්ට හා නයාට හා වෘක්ෂදේවතාවාට හා ස්ත්‍රියට හා ගම්මුදලියාට කියා නයාගේ හා තිත්වටුවාගේ හා නිධාන දෙකක් උදාරා ඇරගෙන මුවා වසන්නාවූ ගලඋඩ කුඹු බඹරමියන් සලාගෙන ඉන් අග්‍රමී රජ්ජරුවන් කරා යවා තමන්ගේ ගමට ගොස් දැහැමෙන් සෙමෙන් දවස් යවා කම්වූ පරිද්දෙන් මියපරලොව ගියාහ. එකියන ආදාසමුඛ රජ්ජරුවන් වහන්සේ දැහැමෙන් සෙමෙන් රාජ්ජය කොට කම්වූපරිද්දෙන් මිය පරලොව ගියාහයි. වදාරා මේ ගාමණිවණ්ඩ ජාතකය නිමවා වදාළ සේක. එසමයෙහි ගාමණිවණ්ඩයෝ නම් මෙසමයෙහි ආනන්ද ස්තවිරය, ආදාසමුඛ රජව උපන්නෙමි බුදු වූ මිමමයයි වදාළ සේක.